

יומא נ

משה שווערד

1. תוספות מסכת יומא דף נ עמוד א

איתיביה רבי יצחק נפחא לרבי אמי והוציא את כל הפר - הכא משמע דלמאן דאמר אפילו בדמו של פר מיקרי פר אפילו לאחר זריקה דהאי קרא לאחר זריקה איירי והא דפריך לעיל גבי פסח עד שיזרק מיבעי ליה לאו משום דלאחר זריקה לא מיקרי שה אלא משום דבתר זריקה דכבר נעשה עיקר כפרה במה יהא נמנה עליו ותו לא מיקרי בעליו.

2. תוספות רי"ד מסכת יומא דף נ עמוד א

איתיבי ר' יצחק נפחא לר' אמי והוציא את כל הפר שיוציא את כולו פי' משום דכתיב לעיל מיני' ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו איצטריך למיכתב והוציא את כל הפר דלא תימר יפשיטנו וינתחנו ויוצא עור בפני עצמו ובשר בפ"ע וראש וכרעים ופרש בפ"ע ואקשי לי' מואת פר החטאת ואת שעיר החטאת דיוה"כ דלא כתיב לעיל מיני' וקרי לי' פר ושעיר לאחר שחיטה אלא אמר רב פפא בעור ובשר ופרש כו' והדר בי' מתירוצא דשיוציא את כולו דהא בהני לא שייך האי תירוצא ויש ספרים שכתוב בהן מאי פר שהי' פר מעיקרא וכך פירש גם רבינו ברוך צוק"ל ואינו נ"ל דא"כ בפר יוה"כ נימא הכי כפר שהיה מעיקרא ואפי' בדמו של פר:

3. רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה יג

פר יום הכיפורים אף על פי שכהן גדול קונה משלו שנאמר פר החטאת אשר לו, המקום הפקיר ממנו בו לכל אחיו הכהנים, שאילו לא היה להן בו שותפות לא היו מתכפרין בו, לפיכך אם מת כהן גדול קודם שישחט הפר, הכהן שעומד תחתיו אינו מביא פר אחר אלא שוחט את של ראשון, ואינו חטאת שמתו בעליה שתמות שאין חטאת הרבים מתה, שחט את הפר ומת קודם שיכפר בדמו, הכהן האחר נכנס בדם זה ומכפר בו.

4. כסף משנה הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה יג

פר של יוה"כ אע"פ שכ"ג קונה אותו משלו וכו'. בפרק הוציאו לו (דף נ"א:). ומ"ש לפיכך אם מת כ"ג קודם שישחט הפר וכו' עד נכנס בדם ומכפר בו. שם (דף מ"ט:): פלוגתא דאמוראי ופסק הכי משום דרב אשי דבתרא הוא אמר (דף נ') מסתברא כמ"ד דם איקרי פר:

5. ספר איזהו מקומן

וְתִפּוֹק לִיה דַּחֲטָאת שְׂמֵתוּ בְעֲלִיהּ יוֹרִי
לְמִיתָהּ אֲזֵלָא - רִשׁׁי רִישׁ פּוֹג
דְּמַעֲלִיהּ פִּירֵשׁ דַּחֲטָאת שְׂמֵתוּ בְעֲלִיהּ לְמִיתָהּ
אֲזֵלָה לְפִי שְׂאִין כְּפֻרָה לְמִתִּים. וְקִשָּׁה הָרִי כְּאֵן
הַכֹּהֵן גְּדוֹל הַשְּׁנִי מִתְּכַפֵּר בְּקִרְבָּן שֶׁל הָרִאשׁוֹן,
וּמוֹכַח דְּהוּא פְּסוּל עֲצָמֵי בַחֲפָצָא דְהַקִּרְבָּן,
דְּכַשְׂמֵתוּ בְעֲלִיו נִדְחָה מִהַקִּרְבָּה, וְכוּנֵת רִשׁׁי
הַנִּי"ל לְפִרְשׁ דְּאִילוּ הִיָּה כְּפֻרָה לְמִתִּים לֹא הִיָּה
נִחְשָׁב כְּמֵתוּ בְעֲלִיו כִּיּוֹן דְּעֵדִיין רְאוּי לְכַפֵּר
עֲלֵיהֶן - עֵי מִנְחַת אֲבֵרָהּ מִנְחוֹת (עמ' כ"ח).

6. תוספות מסכת יומא דף נ עמוד א

חטאת צבור היא ולא למיתה אזלא - תימה לי אכתי תיקשה ליה נהי דלא אזלא למיתה הא רועה היא דהא ר"ש דאמר לקמן דאין חטאת צבור מתה קאמר ירעו עד שיסתאבו [1] ונראה לי דיש לומר דההיא רעייה

דרבנן היא ולא גזור אלא כעין ההיא דלקמן דנתכפרו בעליה באחר לגמרי כיון דכיוצא בה בחטאת יחיד מתה אבל הכא דלא מתו כל בעליה לגמרי שהרי אחיו הכהנים קיימין [2] ועוד דכהן גדול אחר ממונה תחתיו דלא דמו למתו בעליה דחטאת יחיד לא גזור.

7. ספר שיח יצחק

שם וחיפוק ליה דחטאת שמתו בעליה וכו'. דאפי"ג דפי"ב לומר דני גזא דאחרן דפקריה רחמנא לגבי אחיו הכהנים דאם לא כן לא היו מחכפריס כדקאמר תלמודא לקמן ג"א ע"ב היינו ודאי שהם זוכים על ידו כי היכי דתהוי לכו כפרה בשעת וידוי וזריקה וא"כ כשמת אין כאן מי שיזכה להם והו"ל חטאת שמתו בעליה אי"נ אפילו תאמר דמשעת הכהן וידוי זכו זו אחיו הכהנים לגמרי מכח דאפקריה לכו רחמנא מי"מ ס"ד דחטאת שותפים למיתה אזלא צמת א' מהשותפות כדס"ל צפ"ק דזכריות ו' ע"א יט"ש ומתו בעליה דקאמר היינו מקלת בעליה ודו"ק.

8. תוספות מסכת יומא דף ג עמוד א

פר העלם של צבור ושעירי עבודת כוכבים - בכל דוכתא נקט פר לשון יחיד ושעירי עבודת כוכבים לשון רבים ותימה הוא אמאי אי כמאן דאמר בפ"ק דהוריות (דף ה.) דכל שבט ושבט מביא שעיר בעבודת כוכבים ולהכי נקט לשון רבים אם כן נימא נמי פרי העלם דבר דסבירא ליה דבשאר מצות כל שבט ושבט מביא פר ונראה לי דסבירא ליה כל שבט ושבט מביא שעיר והא דלא נקט פרי העלם דבר משום דלא פסיקא ליה דאתי למיטעי למימר דאיירי נמי בפר שמביא צבור בעבודת כוכבים וזה אינו דההיא עולה הוי הלכך נקט פר דלא ניתו למיטעי.

9. תוספות הרא"ש מסכת יומא דף ג עמוד א

ולטעמיך הא דתניא גרסינן. דאינה משנה. וא"ת ליקשי לי' [כלומר 'לטעמיך'] מחביתי כ"ג שבאין משלו ולא שייכי מידי לאחיו הכהנים אלא כאילו של אהרן דחשיב ליה לקמן בשמעתין קרבן יחיד, וי"ל כיון שקירב עם מנחת התמיד קרי ליה קרבן ציבור ועוד דהא אמרינן בפ' התכלת דכ"ג שמת ולא מינו אחר תחתיו החביתין באין משל צבור.

10. תוספות רי"ד מסכת יומא דף ג עמוד א

שם ולטעמיך דקתני אמר לו ר' יעקב כו'. פי"ה"נ דיכול לו להוכיח מחביתי כ"ג דליכא למימר דפליג בהו ת"ק ולימא דציבור נינהו:

11. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן ל"ב

ונראה מזה דחובת החביתין אינה חובת גברא ממש כשאר חובות וכן נראה מהירושלמי מגילה (פ"א ה"י) על הא דאמרינן דאין בין כהן המשמש למשיח שעבר אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה דהכהן המשמש מביא ולא המשוח שעבר ואמרינן עלה אמר ר' יוחנן עבר והביא עשירית האיפה שלו כשר ע"ש ויש לעיין אמאי כשר הא חביתין חובות נינהו ואין באין בנדבה וכיון דהמשוח שעבר פטור מחביתין אם הקריב אמאי כשר ונראה מזה ג"כ דחביתין מין חובה אחרת היא ואינה חובתו ממש של כ"ג כשאר חובות אלא שיש חובה להביא חביתין בכל יום כמנחת תמידין שאינה בטלה לעולם ...

מכלל דאיכא למאן דאמר בציבור והקשו הראשונים דאי ס"ד דר"מ ורבנן פליגי בזה גופא אי פר הוה קרבן ציבור ומשו"ה ס"ל לרבנן דמקריבים ולעולם בהאי כללא קעסקי רבנן דרק קרבן ציבור מקריבים בשבת א"כ מה יענו לאידך מילתא דר"מ וכגון הא דחביתין דודאי הוה קרבן יחיד של הכה"ג. (ומה דלא הקשו מקרבן פסח פשוט הוא כדלקמן דכיון דמקריבים אותו בכנופיא דמיא לציבור) ותירצו הראשונים בתרתי חדא דכיון דהני חביתים מקריבים אותו עם התמיד ציבור מיקרי, וזה קשה מאד מסברא דאטו משום דהוה זמנו כבר נימא דיש לזה שייכות עם קרבן ציבור. עוד תירצו דהרי קי"ל דאם מת כה"ג ועדיין לא מינו אחר תחתיו שמביאין חביתין משל ציבור. הרי דשייכא מילתא דחביתין לציבור.

ולולי דבריהם היה נראה לתרץ בפשיטות ובשלמא פר דיוה"כ הקשה ר"מ שפיר ארבנן דכיון דהא שזה דוחה שבת היינו משום דהוה נמי בפרשת המועדות ומועדו כתיב ביה נמי א"כ ודאי דרבנן נמי ס"ל בהא דמקריבין אותו בשבת כשאר קרבנות המועדות ושפיר מודו רבנן בזה א"כ מקשה שפיר. אבל חביתין כה"ג דלא כתיב בפרשת המועדות והא דדוחה שבת נחלקו בזה תנאי במנחות [נא]. דחד יליף לה מעל מחבת

דטענה כלי ואי אפי' ליה מאתמול תפסל בלינה. ור' ישמעאל בנו של ריב"ב יליף לה מסלת מנחה תמיד הרי היא לך כמנחת תמידין דדוחות שבת. ועיי"ש. עכ"פ מאן נימא דרבנן ס"ל כותיהו ואפשר דס"ל דאין דוחה שבת.

ונראה דלדרכם של הראשונים ה"נ דלא תקשה דהא אילו של אהרן דודאי הוה קרבן יחיד ומקריבים אותו בשבת. דהרי אילו של אהרן הרי מעכב את הפר וכיון דמעכבים זה את זה. הרי שאם חביתים יש לזה שייכות לציבור משום דמקריבים אותו עם התמיד או משום טעם השני ק"ו אילו של אהרן שמעכב הוא את פרו דמישך שייכא הוא לדין ציבור ופשוט.

לא תימא שאין חטאת צבור מתה אלא שאין חטאת השותפין מתה:

א] האם מלבד פר יוהכ"פ משכחת לה חטאת השותפין - יעוי' במאירי שדחה ציור כגון שנדרו שנים חטאתו של פלוני עלינו, דכה"ג ודאי אין קורין בה 'מתו בעליה' אלא במיתת המתכפר בלבד והרי אינו אלא אחד ומסיק דמשכחת לה כגון שהיו להם בהמות בשותפות וחטאו שניהם ובררו ב' בהמות והפרישו לחטאותיהם ועדיין הם של שותפות. וע"ע זבח תודה (ד"ס ומסקינ).

14. מקדש דוד - קדשים - סימן כד

בירושלמי ... [יש לעיין לפי מה דמסקינן ביומא (נ').] דפר יוה"כ קרבן שותפין הוא אמאי אין כל הכהנים סומכין עליו הא בקרבן שותפין מרבינן כל בעלי חוברין לסמיכה].

15. תוספות הרא"ש מסכת יומא דף נ עמוד א

ומאי נפקא מינה. לרבה אי הויא דשותפין או דצבור. וא"ת נפ"מ טובא דאי של ציבור היא אינה מתה דאין הציבור מתים כדפרישית ואי של שותפין היא מתה כשמתו בעליה דמכפר לעמך ישראל לא מפקינן אלא ציבור אבל שותפין לא וכן משמע בסוף פ"ק דהוריות גבי מת אחד מן הציבור חייבים, י"ל דבשמעתין דהכא לא שייך הך נפקותא, דודאי גבי שותפות ב"ד בפר הבא על חטא ידוע יש חילוק בין מת אחד מב"ד למת אחד מן הציבור, אבל גבי פר חטאת דיום הכיפורים שאינו בא על חטאת ידוע אלא חובת היום הוא אפילו אי שותפין הוו אינה נדחית בשביל כ"ג שמת אלא אחיו הכהנים מביאים אותו לחובת היום ואין חילוק בזה בין שותפין לציבור.

16. שערים מצויינים בהלכה

דף ג. ומאי נפק"מ דלא מייתו כהנים פר בהוראה. [פרש"י דלא ניחא ליה לרבא לקרותן צבור, שלא יאמרו התלמידים שהכהנים מביאין פר העלם דבר של צבור כו'.] ונראה דזהו כדתנן במס' אבות (פ"א מ"ט) והוי זהיר בדבריך שמא מתוכם ילמדו כו', וכתבו התוס' במס' כתובות (סט. ד"ה ואישתיק) דר"ת כשהיה יושב בדין, ואחד מבע"ד מגזם לחבירו ואומר לפי הדין תתחייב לי כך וכך, היה ר"ת רגיל לומר לו דשקר הוא כי לא יתחייב, דאם היה שותק היו העומדים שם טוברים דכך הוא עפ"י הדין, ולמד כן ר"ת מדברי הגמרא.

17. שערים מצויינים בהלכה

דכהנים מביאין פר העלם של ציבור וקי"ל שבט אחד איקרי קהל ולא כהנים, והרי שם דחה רבא בעצמו דברי מי שאומר דרק מי שיש לו נחלה איקרי קהל. [ותירץ בשיח יצחק דודאי שבט לוי איקרי קהל, והיינו לויים וכהנים ביחד, דהא נטלו מ"ח מגרשי ערים, כדכתיב בפרשת מסעי, אלא הכהנים לבד לא איקרי קהל, וזהו כוונת רש"י כאן דדייק לכתוב תיבת ודאי, כהנים ודאי לא איקרי קהל.]

דלא מייתו כהנים פר בהוראה. פרש"י דקיימא לן שבט אחד איקרי קהל, כהנים ודאי לא איקרי קהל אלא אותן שנטלו נחלה. ויש לדקדק על לשון ודאי שכתב רש"י, דהו"ל למיכתב רק "כהנים לא איקרי קהל". [ואקדים דבספר באר שבע במס' הוריות (ו):] הקשה על מש"כ רש"י כאן דלא ניחא ליה לרבא לקרותן ציבור שלא יאמרו

18. תוספות מסכת יומא דף נ עמוד ב

לדברי האומר פר יום הכפורים קרבן יחיד עושה תמורה או אינו עושה תמורה כו' - מכלל דאיכא מאן דאמר דשותפות אף על גב דאיכא למימר דהא דקרי ליה רבי מאיר קרבן יחיד לא אתא אלא לאפוקי מת"ק דקא סתים למילתיה וקאמר קרבנות צבור דוחה שבת וטומאה וקאמר ליה רבי מאיר לא היה לך לומר בהאי לישנא דאין

הדבר תלוי בזה כדאמר לעיל אבל מודה הוא דקרובן שותפין הוי ואינו עושה תמורה לדידיה כמו לת"ק ור' אליעזר משמע ליה דקרובן יחיד ממש הוי מדקרי ליה קרובן יחיד דאי לא אתא אלא לאפוקי מת"ק הכי הוה ליה למימר והלא פר יום הכפורים וחביתי כהן גדול ופסח שאינן קרובן צבור ודוחה שבת וכו' ולמסקנא דמסקינן דרבי אליעזר מיבעיא ליה האי מקיבעא מכפרי או מקופיא היינו ספיקי' דמספקא ליה אי קרובן יחיד דר"מ דווקא או לאו דווקא אלא לאפוקי מת"ק קאתי כדפי'.

19. ספר איזהו מקומן

והמתכפר עושה בה תמורה - בתוס' תמורה
ז: (ד"ה ט"ן) נקטו חידוש וז"ל
"ויש לומר דר"ל אף בתר המתכפר ולא
לאפוקי בעלים אתי" עכ"ל, וצ"ע דאי גם
המקדיש מצי למיעבד תמורה, א"כ שפיר
יעשה הכהן גדול תמורה מצד דהוא מקדיש
וכזה הוא יחיד - עי' דבר אברהם (ח"ט ריש
סי' י"ד) שהאריך לישיב דאין כונת תוס' כפי
פשוטו, וודאי מודו דרק המתכפר עושה
תמורה ולא המקדיש.

20. תוספות מסכת יומא דף ג עמוד ב

אחיו הכהנים בקביעותא מכפרי או בקופיא מכפרי - הכא משמע אי מקופיא מכפרי אז עושה תמורה אע"ג דאיכא טובא דמכפרי בה מקופיא לא חשיב קרובן שותפין ועושה תמורה ותימה דאמרין בזבחים בפ"ק (דף ה:) הניח בהמה לשני בניו ומת קריבה ואין ממירין בה משום דאין שותפין עושיין תמורה אע"ג דמסיק התם דירש לא מכפר אלא מקופיא ויש לומר התם דליכא אלא יורשין דמכפרי ביה מקופיא חשיב קרובן שותפין אבל הכא דאיכא כהן גדול דמכפר ביה מקיבעא לא חשיבא כפרה דידהו כלום וכמאן דליתא דמי ולא חשיב קרובן שותפין ומימר בה.

21. שערים מצויינים בהלכה

דף ג: אחיו הכהנים בקביעותא מתכפרי, או דלמא בקופיא מיתכפרי. [פרש"י דאם בקביעות היא, אז נקנה להם חלק בו והוא לה חטאת השותפין, ואם בקופיא מתכפרי, אין כפרתן קבוע בו, אלא צפה ע"ג כפרת כהן גדול, והוא קרובן יחיד, ויכול הכהן גדול להמיר. וכן פירשו התוס'.] אבל ר"ח גריס או דלמא בהיקיפא מתכפרי, כלומר אין לאחיו הכהנים כלום בפר כ"ג, עד שעת הקפת הוידוי שמתקדשים ביה"כ להאזין הוידוי, ובאותה שעה מתכפרי, ואם מימר קודם לכן, תמורתו תמורה. וכוונתו שיש להם קנין בו בשעת הוידוי ולא מקודם. וכ"כ בערוך (ערך קף). ונ"ל להוסיף קצת ביאור, דלרש"י ותוס' ענין מקופיא מתכפרי, כעין דמצינו במס' ביצה (כא.) גבי נדרים ונדבות דמשלחן גבוה קא זכו, ופירשו שם רש"י ותוס' כמו עבד שנוטל פרס מרבו, ועיקר השחיטה לצורך גבוה, וכמו כן הכא עיקר הכפרה לכ"ג, וכפרתם תלוי בכפרת כ"ג, אבל לר"ח כיון שנתקבצו שם אל הכהן גדול לשמוע הוידוי, משעה זו יש להם זכות בו, וכמו ש"ץ שמוציא הרבים בתפלה וכדומה, שהשומעים יוצאים ידי חובתם כמו הש"ץ בעצמו.

22. תוספות מסכת יומא דף נ עמוד ב

או דילמא מקופיא מכפרי - וביתו נמי מקופיא מכפרי דאי לאו הכי הויה דשותפין ואין עושין תמורה.

23. תוספות מסכת יומא דף נ עמוד ב

ואי ס"ד מאי זבח שם זבח האיכא בכור ומעשר וכו' - הא דלא אוקמה בזבח שלמים דנוהגין בצבור כביחיד דאיכא שלמי צבור ואיכא שלמים דדחו שבת וטומאה כגון כבשי עצרת ואיכא שלמים דעושין תמורה כגון שלמי יחיד יש לומר כיון דלא שוו להדדי שלמי צבור דזה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים לזכרי כהונה וקדשי קדשים ושלמי יחיד לשני ימים ולילה אחד ובכל העיר לכל אדם וקדשים קלים הן לא הוה כייל להו תנא למיקרינהו זבח סתמא ובעולה או בחטאת לא אוקמיה שבאין בצבור כביחיד ויש מהן מן העולות והחטאות שדוחין שבת וטומאה ויש מהן עושין תמורה יש לומר כיון שאין כל אלו הדרכים נוהגין בכל העולות לא הוה קרי ליה תנא זבח בסתם.

24. ריטב"א על מסכת יומא דף נ/ב

שהתמורה חלה על בעל מום לענין שאינו יוצא לחולין פי' משא"כ בזבח דאע"ג דחל על בעל מום מ"מ אינו אלא כקדשי עצים וקדשי בדק הבית וכיון שקדם מומו להקדשו כשהוא נפדה יוצא לחולין לגמרי דכי אמרינן בפסולי המוקדשין שנפדו תזבח ולא גיזה ועבודה היינו בשקדם הקדשין למומן:

1. דף על הדף יומא דף נ עמוד ב

תוס' ישנים ד"ה ומאי בא"ד דכי היכי דאין חטאת צבור מתה, לפי שאין מיתה בציבור, ה"ה נמי בשבט אחד מה"ט דציבור ניגהו כדאמרינן בב"ב (קט"ו ע"ב) גמירי דלא כלה שבטא.

בחדושי חתם סופר להוריות (ו' ע"א והובא כאן בח' חת"ס השלם) תמה דהא איירי הכא בכהנים שהם מקצת משבט לוי, ומנ"ל לתוס' לומר בהו גמירי דלא כלה שבטא.

ותירץ החתם סופר דכוונת התוס' היא לקרא דנאמר במתנות כהונה (חקת י"ח י"ט) ברית מלח עולם. והיינו שנכרתה ברית עולמים עם שבט כהונה שיהי' להם המתנות, הרי דלעולם לא יעשה אתם כלה.

2. רש"י יומא דף נ/א

ומאי נפקא מינה - כיון דסוף סוף לאו למיתה אזיל, ושפיר תריץ רב עמרם לעיל להא דקשיא לן, תיפוק ליה דחטאת שמתו בעליה היא, מאי נפקא ליה לרבא לסלוקיה לרב עמרם ממאי דקרייה חטאת צבור ולאוקמיה בחטאת השותפין דלא מייתי כהנים פר בהוראה כלומר בבעיין ודאי מודינן דמתרצי בין אי איקרי חטאת צבור בין אי איקרי חטאת השותפין, אבל לא ניתא ליה לרבא לקרותן צבור כדי שלא יאמרו התלמידים שאם הורו בית דין של כהנים לעבור על אחת מן המצוות, ועשו כהנים על פיהם, שיהו מביאין פר העלם דבר כאחד מכל השבטים, דקיימא לן (הוריות ה, ב) שבט אחד איקרי קהל, כהנים ודאי לאו איקרו קהל, אלא אותן שננטלו נחלה:

3. ספר באר שבע על הוריות דף ו/א

אמר רבא והא כתיב על שם אחיהם וגו'. מכאן קשה לי על מה שפירש רש"י בפרק הוציאו לו (יומא ג, א ד"ה ומאי נפ"מ) גבי הא דקאמר רבא לא תימא שאין חטאת צבור מתה אלא אימא שאין חטאת השותפין מתה, ופריך הגמרא ומאי נפקא מינה ומשני דלא מייתי כהנים פר בהוראה, ופירש רש"י דכהנים לא אקרו קהל אלא אותן שננטלו נחלה כו'. והלא רבא מרא דשמעתא דפרק הוציאו לו דחה כאן הטעם זה של רב אחא דאמר כל שיש לו אחוזה איקרי קהל כו':

4. רש"י על יומא דף נ/א

רש"י ד"ה דלא מייתי. לאו איקרו קהל אלא אותן שננטלו נחלה. לפי מאי דמסיק רבא ספ"ק דהוריות דשבט לוי איקרי קהל אף שלא נטל נחלה ע"כ הא דכהנים לא איקרו קהל הוא משום דמיעוט השבט הם:

5. דף על הדף יומא דף נעמוד א

בגמ': אמר רב פפא בעור ובשר ופרש דכו"ע לא פליגי.

הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל בבית האוצר (כלל ז') העיר דמאי שנא פר דמסקינן הכא דגם לאחר מיתה קרוי שור, ומאי שנא אדם דקי"ל בפ"ק דכריתות לענין הסך משמן המשחה למת דאין מת קרוי אדם ואינו בכלל על בשר אדם לא יסך.

ותירץ דנפש החיונית של הבעל חי הרי אינה נשארת, כי היא כח הגוף בעלמא הנעדר ונאפס במיתת הבעל חי, משא"כ חומר וגשם הבעל חי דנשאר קיים גם אחרי המות, וע"כ יש לחומר הבעל חי מעלה על נפש החיונית שבו, כיון שהחומר קיים והנפש נעדרת, וע"כ הואיל והחומר חשוב, לכן קאי שם פר על החומר, כי ודאי שם הדבר הושם על החלק היותר חשוב שבו, וע"כ כיון ששם פר מוסב על חומר הפר, לכן שפיר גם אחרי מיתה נקרא פר כיון שחומרו עדיין קיים.

משא"כ באדם שנפשו נצחית, וא"כ שוב נפשו הרוחנית ודאי דחשובה מחומר הגשמי כיון שאין אל החומר מעלה עליה מפאת ההשארה, וע"כ ממילא שם אדם מוסב על הנפש, וע"כ המת שנפשו נפרדת ממנו שפיר לא מיקרי אדם.